

4/2 1970

4

DE KORHAAN

UITGAVE: VOGELWERKGROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

Tijdschrift voor vogelstudie en waarnemingen uit het gebied tussen Eem en Vecht.

Tevens orgaan van de Vogelwerkgroep het Gooi e.o.

Redactie-commissie: Voorzitter: K. ten Haken, Laarderweg 184, Bussum, tel. 02159-10366

Secretaris: J. L. M. Bos, Parallelweg 9, Bussum, tel. 02159-11020

Overname van artikelen of gedeelten daarvan uitsluitend met toestemming van de redactie. Inzenden van kopy uiterlijk de 10e van elke maand.

Abonnementen f7,50/jaar; leden gratis.

Advertenties f25,— per 1/6 pag. per min. 6 nummers.

De Vogelwerkgroep het Gooi e.o. stelt zich ten doel studie en bescherming van vogels in de ruimste zin. Haar werkterrein wordt voornamelijk omsloten door Eem en Vecht.

Samenstelling bestuur

Voorzitter: J. L. M. Bos, Parallelweg 9, Bussum, tel. 02159-11020.

Secretaresse: mevr. R. de Wijs-Tabois, Stalpaertstraat 10, Hilversum, tel. 02150-12928.

Penningmeesteresse: P. H. van Donkersgoed, Larenseweg 38 b, Hilversum.

Leden: J. Harder, Reigerstraat 12, Hilversum.

mevr. Carla Holzenspies, Naarderstraat 170, Huizen, tel. 02152-3607.

D. A. Jonkers, Hoflaan 8, Hilversum, tel. 02150-16696.

C. de Rooy, Rading 80, Nw. Loosdrecht, tel. 02158-1641.

Dr. J. A. Smits, Burg. Lambooylaan 15, Hilversum, tel. 02150-14624.

Chr. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum.

Commissies voor

Avifauna: voorzitter: J. W. Leclerq, Berlagelaan 68, Hilversum.

secretaris: C. H. M. Steen, Adm. de Ruyterlaan 139, Hilversum.

Nestkasten: voorzitter: A. Bode, Berlagelaan 303, Hilversum.

secretaris: R. Moolenbeek, Erfgooiersstraat 597, Hilversum.

Ringonderzoek: voorzitter: K. Visser, Naarderstraat 170, Huizen, tel. 02152-2822.

secretaris: D. A. Jonkers, Hoflaan 8, Hilversum, tel. 02150-16696.

Zuidelijk Flevoland: voorzitter: J. L. A. Blonet, Gr. Florislaan 52, Bussum, tel. 02159-17470.

secretaris: J. Harder Reigerstraat 12, Hilversum.

Lidmaatschap: f12,50 per jaar voor personen van 18 jaar en ouder, (studenten, jeugdbonden en militairen, alsmede huisgenoten, half geld). Op te geven bij het secretariaat. Contributie- en abonnementsbetaling door storting op giro 328587 van de A.B.N. te Hilversum ten gunste van V.W.G. het Gooi, (rekeningnummer 35.06.23.647). Filiaalkantoor 's-Gravelandseweg 9, Hilversum.

Verkeersslachtoffers

36 meerkoeten in één klap

Zoals wij in de vorige "Korhaan" aandacht vroegen voor de draadslachtoffers, zo vragen wij in deze uitgave opnieuw aandacht voor een gespecialiseerd onderwerp : de verkeersslachtoffers. Wij vermoeden niet, dat er over dit onderwerp vragen zullen worden gesteld aan de minister. De draadslachtoffers haalden wél de Tweede Kamer en dat is een prachtig succesje voor de initiatiefnemers.

.-.-.-.-.

Woensdagmorgen 14 januari, tien uur.... Op de Zuidleijk van Zuidelijk-Flevoland liggen de kadavers van 35 meerkoeten. Eén meerkoet leeft nog. Ze liggen in de berm rechts, direct na de rotonde aan de voet van de brug bij Muiderberg. Er was kennelijk kort tevoren een auto doorheen gedaverd. 36 meerkoeten in één klap !

Deze winter sterven de overigens talrijke, meerkoeten, bij honderden, zo niet bij tienduizenden. Niet alleen ten gevolge van de vrieskou, maar vooral als verkeersslachtoffer. De "36 van de Zuidleijk" waren over het algemeen goed gevoede vogels. Meerkoeten grazen graag in de bermen van de weg, ook langs hoofdwegen zoals tussen Amsterdam en IJmuiden, waar ik eveneens 35 dode of resten van dode meerkoeten telde. Rondom de sluizen lagen nog eens een twintig verkeersslachtoffers, alle meerkoeten.

.-.-.-.-.

35 tussen Amsterdam en IJmuiden, evenveel als bij Muiderberg op de Zuidleijk, die echter in één klap werden verpletterd. Wie was die chauffeur ? We hadden hem graag door elkaar willen rammelen, zoals die twee jongens en twee meisjes die bij het Tienhovens Kanaal vanuit de een auto, een roerdomp doodschoten of zoals die "jagers", die bij Baarn een buizerd neerknalden. De lafaards.....

.-.-.-.-.

In september reeds namen wij contact op met "Zuiderzeewerken" en bepleitten borden langs de dijkwegen van Zuidelijk-Flevoland : "Spaar de vogels". Wij vroegen zelf, als VWG, de borden te mogen plaatsen. Dat werd niet toegestaan. Er volgde later een telefonische mededeling van een ingenieur uit Den Haag, dat de dienst zelf, zoals langs de Knardijk, waarschuwborden zou aanbrengen.

.-.-.-.-.

Dat was begin oktober. Intussen zijn we vier maanden verder. De beloofde borden zijn er nog niet. De Zuidleijk werd inmiddels wel voor alle verkeer opengesteld. Als die borden er nu eens hadden gestaan..... misschien had die chauffeur wel op zijn rem getrapt toen hij de meerkoeten zag komen. Je ziet meerkoeten immers al van verre aanstalten maken om over te steken als er een auto nadert. En nu maar weer eens bellen met "Zuiderzeewerken" waar die borden toch blijven..... Je blijft aan de gang !

Jl.B.

P R O G R A M M A

<u>Grote Avonden:</u>	(vierde donderdag van de maand.)
22 januari	Vogels, hun biotoop en terreinkeus. Lezing met dia's door drs. J. Rooth uit Utrecht.
26 februari	Uilenlezing met dia's en geluid.
26 maart	Jaarvergadering, daarna dia's te verzorgen door leden.
23 april	De grote slotavond. Het programma van deze avond houden wij nog even geheim. Het wordt beslist iets goeds!

Werkavonden:

20 januari	Commissie Zuidelijk-Flevoland. (ten huize van de heer J. Blonet.)
5 februari	Avifauna-commissie. Deze avond wordt gehouden in het handenarbeid lokaal van de Maria-Immaculataschool in de Daltonstraat. (zijstraat van de Kam. Onnesweg, Hilversum, bij de kruising met de Minckelerstraat.)
12 februari	Nestkastencommissie.
12 maart	Avond voor controleurs-Vogelwet 1936.
2 april	Commissie Zuidelijk-Flevoland.

De grote avonden worden gehouden in de bovenzaal van de Openbare leesbibliotheek, 's-Gravenlandseweg 55 te Hilversum.
De werkavonden worden, tenzij anders vermeld, gehouden in "'t Hol" aan de Erfgooiersstraat t.o. de van Dijkstraat.
Alle avonden beginnen om 8 uur. U wordt dringend verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Excursie-programma:

8 februari	Friesland. (ganzen)
15 maart	Dagexcursie naar Texel.
11 en 12 april	Zo mogelijk een weekend naar Lelystad, speciaal ten gerieve van de <u>niet</u> - autobezitters.
mei	Enkele avondexcursies naar het Naardermeer, data worden nog nader bekend gemaakt.

Alle opgaven voor deelname aan excursies moeten gericht worden aan de heer C. de Rooy, Rading 80 te Nw. Loosdrecht. tel: 02158-1641 (na 18.00 uur)

Bestuursmededelingen

Avifaunacommissie - De heren F. Allijn en L. van de Bergh, zullen de "vaste" Avifauna-commissie completeren om sneller gereed te komen met de inventarisatie van het Gooi. Welk lid is genegen de ongetwijfeld boeiende dagboeken van de heer Veenman te bewerken ten behoeve van de "Avifauna van het Gooi"? De heer Veenman heeft geen plaatsen genoteerd bij zijn waarnemingen. Hij weet ze echter nog wel, maar kan door zijn leeftijd niet zelf dit werkje voltooien. Wie wil hem helpen? Graag dan even een berichtje naar de heer Chr. Steen, Admiraal de Ruyterlaan 139, Hilversum.

Excursie-commissie - De heer Y.S. Vogel heeft een redelijk aantal enquête formulieren ontvangen. Wie echter nog heeft verzuimd het formulier in te vullen en op te zenden wordt alsnog verzocht de excursie-commissie te verblijden met nog meer excursie-wensen van de leden.

Contributie - Het nieuwe jaar is begonnen en de penningmeesteres kijkt weer met belangstelling uit naar de betaling van de contributies. U weet het nog? Leden F 12.50, huisgenoot-leden, militairen, jeugdbonders en studenten half geld. Tijdig betalen bespaart straks portokosten en heel veel administratief werk!

De Zanddijk - De gemeenteraad van Bussum heeft als eerste "openbaar lichaam" zich officieel uitgesproken over ons rapport de "Zanddijk". De fractievoorzitters van de grote partijen brachten (aldus de Gooien Eemlander) hulde aan de Vogelwerkgroep voor dit werkstuk. Zij achtten het wenselijk het rapport op het hoogste regionale niveau (de Gewestraad) verder te bestuderen en te bespreken. De wethouder van sport en culturele zaken sloot zich van harte bij de sprekers aan. Leden kunnen alsnog het rapport bestellen bij onze secretaresse tegen betaling van F 2.50 (niet-leden F 5.00.)

<u>Nieuwe leden</u> -	Mevrouw J. Boer- van Onlangs	Joh. Gerardtsweg 51	H'sum.
	Mr. H.P. Gorter	Meerkade 8	Naarden
	Hr. W.G. Cohen	K. Doormanlaan 92	H'sum.
	Hr. Edwin R. Klomp	Fuchsiastraat 10	H'sum.

Hout voor de hut - Bij stukjes en beetjes komt de observatiehut in de "vogelbocht" bij de Eemmond, van de grond. Er moet nog een afrondend gesprek plaatsvinden met "Vogelbescherming" en daar is nu het wachten op. Inmiddels stelde de directie van de "Veneta" te Hilversum hout, in de vorm van bruikbare schotten, beschikbaar. Men had ergens over al die plannen van de VWG gelezen. Toen er gesloopt moest worden in de fabriek en er hout overbleef, werd er aan de VWG gedacht. Waar publiciteit niet goed voor is. Dank aan de directie van de Veneta, dank aan ons lid de heer Y.S. Vogel, die een deel van zijn tuin aan ons afstond voor hutopslag.....

U weet toch, dat wij de "Korhaan" uitwisselen met de bladen van de andere vogelwerkgroepen in ons land? Onze secretaresse verzamelt en bewaart de bladen en U kunt er naar hartelust in "graaduin", maar.... bij haar thuis!

Er komen takkenbossen

in de polder-reservaten !

Eerst een telefoontje (een langdurig gesprek), vervolgens een mededeling op de jaarbijeenkomst van de Contactcommissie voor Vogelwerkgroepen en ten slotte de officiële brief.....

Er komen takkenbossen in de toekomstige reservaten op de IJsselmeerpolders ! De actie heeft dus succes gehad !

U herinnert zich nog wel dat wij in het geweer kwamen toen wij aan de Knardijk tot onze ontzetting bemerkten, dat de laatste takkenbossen, ideale verblijfplaatsen voor tal van vogels, vooral voor uilen (ransen en velduilen) in vlammen dreigden op te gaan. Na een telefonade en een schriftelijke toelichting stuurde de Dienst der Zuiderzeewerken een te-leurstellende brief: " takkenbossen trekken ongedierte aan en moeten daarom snel worden opgeruimd". Daarop hebben wij ons standpunt: " takkenbossen zijn dus belangrijk want zij trekken roofvogels aan, die dat ongedierte verdelgen"....., uitvoerig toegelicht toegezonden aan allerlei rijksdiensten en natuurbeschermingsorganisaties.

De reacties waren toen gelukkig positief en dat mag een zeer verblijdend teken worden genoemd. Onderstaand de brief van prof. R.H.A. van Duin, onderdirecteur van de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders.

J.L.M. Bos.

" Met genoegen heb ik kennis genomen van Uw suggestie om in nieuw te vormen natuurterreinen takkebossen te plaatsen ten behoeve van pleisterende vogels. Het belang van takkebossen voor vogels was reeds eerder aangetoond, daar de vroeger in de Noordoostpolder aanwezige rijshoutstapels bekend waren om hun velduilenpopulatie. Het laten liggen van takkebossen op plaatsen die door de Dienst der Zuiderzeewerken worden beheerd, zal in verband met de uit te voeren werkzaamheden, wellicht niet mogelijk zijn.

In de natuurgebieden die in Oostelijk Flevoland zijn en worden ingericht en die door de Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders worden beheerd, is Uw "takkebossen idee" zeker uitvoerbaar.

Bijgaand zend ik U ter informatie een overzicht van de door R.I.J.P. uitgevoerde natuurbouw in Oostelijk Flevoland. Het ligt in de bedoeling in een van de terreinen takkebossen te deponeren.

Drs. H. de Jong, bioloog bij de R.I.J.P. zal U hieromtrent op de hoogte houden.

U dankend voor Uw suggestie,

Ransuil

Prof. R.H.A. van Duin.

VOGELS,hun biotoop en terreinkeus.

Op donderdag 22 januari zal drs. J. Rooth uit Utrecht, die bij sommige leden wel bekend zal zijn door zijn artikelen in het "Vogeljaar", een lezing met dia's houden over dit onderwerp.

Dit lijkt nogal een specialistisch onderwerp, wat veel mensen misschien zal afschrikken, omdat ze denken, dat dit hun vogelkennis te boven gaat, of dat het minder interessant is. Niets is minder waar.

Door deze lezing krijgt U eerder een betere kijk op het vogelleven, waardoor U er in de practijk zeker voordeel van kan hebben.

Als U een roerdomp of kwak wil ontdekken, dan trekt U niet naar Amsterdam om de grachten af te speuren, hoewel daar vaak "fraaie voorwerpen" te zien zijn.

Meestal weet U wel wat voor soorten vogels U in een bepaald terrein tegen kan komen. Het voorkomen van deze vogels houdt namelijk direct verband met de omstandigheden en de begroeiing van dat terrein. Sommige vogels zijn zeer kritisch ten aanzien van het voorkomen van bepaalde planten en eventuele insecten die op deze planten leven. Deze planten voorzien in het voedsel, maar zij geven ook vaak dekking en bescherming. Er bestaat dus een samenhang tussen al deze "onderdelen" van de natuur.

Het is een keten van onverbreekelijke schakels. Haal er één schakel tussenuit en dit hele evenwicht is verstoord, wat ook weer direct van invloed is op het vogelleven.

Meer wil ik er hier niet over schrijven, ik zou zeggen: komt U donderdag 22 januari naar de bovenzaal van de Openbare Leeszaal om te horen wat een deskundige als drs. J. Rooth ons hierover vertellen zal. Het zal beslist boeiend zijn !

Ch. M. Steen.

B R I E Fvan gemeente Blaricum.

Van de gemeente Blaricum mochten wij een schrijven ontvangen naar aanleiding van de toezending van ons rapport "De Zanddijk". De brief luidde als volgt: "

"Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw rapport omtrent de flora en fauna van de Zanddijk.

Wij stellen uw werkzaamheden in deze ten zeerste op prijs en wij hebben bijzondere waardering voor de uitgebreide en overzichtelijke wijze waarop u een aantal wetenswaardigheden in bedoeld rapport hebt verwerkt.

Met genoegen zullen wij het werkstuk ter kennisneming van de raad van deze gemeente brengen.

Burgemeester en wethouders van
Blaricum.

VERKEERS SLACHTOFFERS

Een slachtofferlijst:

1 fuut	1	(1)
2 wilde eend	3	(1)
3 bergeend	1	
4 tafeleend	1	
5 sperwer	1	
6 patrijs	1	
7 fazant	3	(1)
8 waterhoen	12	
9 meerkoet	23	(3)
10 scholekster	1	
11 strandplevier	1	(1)
12 kleine mantelmeeuw	1	
13 Kievit	12	(2)
14 stormmeeuw	3	(2)
15 kokmeeuw	66	(26)
16 houtduif	3	
17 Turkse tórtel	2	
18 velduil	1	
19 gierzwaluw	5	
20 veldleeuwerik	32	(3)
21 boerenzwaluw	4	
22 kauw	1	
23 ekster	2	
24 vlaamse gaai	4	
25 koolmés	44	
26 pimpelmees	3	
27 koperwiek	2	
28 merel	124	
29 gekraagde roodstaart	1	
30 zwarte roodstaart	2	
31 rietzanger	1	
32 graspieper	2	
33 spreeuw	35	(3)
34 groenling	2	
35 kneu	1	
36 goudvink	1	
37 vink	2	
38 keep	± 100	
39 rietgors	2	
40 huismus	53	
41 ringmus	1	
specimen uncertia	3	
Totaal slachtoffers:	513.	

Jaarlijks sterven miljoenen vogels door vuurtórens, waterverontreiniging, chemische middelen, hoogspanningsleidingen enz. Betreft het een calamiteit, dan zit de pers op het vinkentouw. Maar in de vorige Korhaan komt een indrukwekkende opgave voor van draadslachtoffers. En de lijst van verkeersslachtoffers, hiernaast gegeven, eveneens vermeldend de verongelukte soorten en aantallen, is beslist niet overdreven. Elke dag zien wij op de drukke wegen wel enkele vogels liggen. De geruisloze, meedogenloze moordenaar is het hedendaagse verkeer. Tienduizenden doden vallen per jaar. Hierover wordt bijna niets geschreven. Om een natuurlijk zeer oppervlakkig - inzicht te krijgen betreffende het aantal verkeersslachtoffers binnen een maar zeer beperkt gebied, verrichtte ik in de periode van 1-1-1968 tot en met 30-6-1968 regelmatig tellingen.

Werkmethode

Dagelijks werden de vanuit de auto waargenomen slachtoffers genoteerd. Bij twijfel werd gestopt en de soort vastgesteld. Het werkgebied bestond uit Hilversum en omgeving, opweg van en naar de werkobjecten. Het dijkvak Lelystad Muiderberg werd toen bijna wekelijks geteld. Dit dijkvak was toen nog niet voor het verkeer opengesteld. De tussen haakjes gegeven getallen betreffen doodgereden vogels door het in het gebied werkzame personeel. Na openstelling van de dijk namen zoals te zien de aantallen slachtoffers schrikbarend toe !

Het is een waar bloedbad geworden door de hier toegelaten hoge snelheden, die, verkeerskundig bezien wellicht verantwoord zijn, maar die een dagelijkse aanslag betekenen op onze vogelstand.

Andere bewijzen

De route Knardijk-Harderwijk-Hoevelaken leverde grotere aantallen op. Tijdens een vorstperiode werden op één dag ruim 150 vogels geteld, hoofdzakelijk de veldleeuwerik en de keep. In het smeltwater van de weg ligt dan strooizand met pekels vermengd, waarin zich bepaalde mineralen schijnen te bevinden die voor de vogels aantrekkelijk zijn. Andere grote "killers" blijken dan ook nog de uitvalswegen van Hilversum te zijn. Naarmate de begroeiing dichter wordt en de snelheidsmarge boven de 50 km., neemt het aantal slachtoffers toe. De Urechtse weg is hier een goed voorbeeld. De meest kwetsbare tijdvakken zijn de dooiperiodes, met smeltwater op de wegen en de broedtijd, waarin zoals te verwachten is, zowel de oude vogels als de nestjongen dupe worden.

Dit artikel heeft niet de pretentie volledig te zijn. Het is slechts een fragment uit een veel grotere realiteit. De werkelijke aantallen, alleen al in het Gooi, liggen vele malen hoger. Alles wat naast de weg lag, in de bergen en begroeiing, de kleinere vogels die moeilijker worden opgemerkt en vogels, die door de "aasgieren" al zijn opgeruimd, dit alles moest buiten beschouwing worden gelaten.

Een positief plan?

Misschien verdient het aanbeveling om een werkgroepje te vormen dat in het Gooi de verkeersslachtoffers gaat tellen. Iedereen, al of niet gevorderd vogelkenner, kan zich hiervoor inzetten. Wij vormen één grote vogelwerkgroep. Wie neemt het initiatief? Natuurbeschermen is niet alleen protesteren of lid worden, maar ook DOEN. Misschien kunnen wij zo een bijdrage leveren, om met keiharde cijfers de verdere doorsnijding van het Gooi door snelwegen, te lijf gaan.

D.A. Jonkers.

Verkeersslachtoffersin Zuidelijk Flevoland

In de maanden juni tot september heb ik onregelmatig tellingen van wegslachtoffers langs de dijken van Zuidelijk Flevoland verricht om inzicht te verkrijgen in de aantallen en soorten. Merkwaardigerwijs heb ik vaak grote aantallen gevonden op de Zuiddijk, deze dijk is namelijk beperkt toegankelijk voor particulieren; aangenomen mag worden dat auto's - vooral in de zomermaanden - met grote snelheid op troepjes vogels (die op de warme weg zaten) zijn ingereden (ook in het donker?).

Er zijn op 12 data geteld op verschillende trajecten: Zuiddijk-Muiderberg (paal 25.0) en Oostvaardersdiep Muiderberg tot Lelystad of een gedeelte hiervan.

De tellingen zijn per maand samengevoegd onder de letters j (juni) j (juli) a (augustus) s (september)

Soort	Zuiddijk				Oostvaardersdiep			
	j-2	j-3	a-1	s-1	j-1	j-4	a-2	s-1
Zwemeend						2		
Meerkoet								2
Scholekster	1		1					
Kievit	2	2	2			7	10	5
Bontbekplevier		1			1	1		1
Watersnip								2
Grutto						1		
Oeverloper						1		
Tureluur		1				2		
Strandplevier		4			2	4	1	
Kenphaan		1				1		
Plevier spec		1				1		
Steltloper						1		
Kokmeeuw	2	26	7	3		59	19	20
Visdief						1		
Noordse stern						1		
Dwergstern						1		
Postduif		3				8		2
Velduil						1		
Gierzwaluw							1	
Boerenzwaluw								11
Graspieper							2	
Fitis							1	
Kneu	1							
Spreeuw					1	3	5	6

Geheel in 1969: zijn er langs de dijken van Zuidelijk Flevoland nog de volgende vermeldenswaardige wegslachtoffers gevallen: grote zaagbek (winter, zeer waarschijnlijk wegslachtoffer); kleine plevier (2-7, Knardijk); grote mantelmeeuw (1, winter); stormmeeuw (2-11, Knardijk); drieteen. (2, zomer); veldleeuwrik (1, Knardijk); strandl. (lad. nn. in zomerkleed); rietgors (27-7, Knardijk). Deze laatste gegevens heb ik van anderen doorgekregen.

E. Osieck

Op 8 februari

NAAR DE GANZEN.....

Op zondag 8 februari wordt de volgende VWG-excursie gehouden. De bedoeling is een bezoek te brengen aan de ganzen, waar zij ook vertoeven. Bovenaan op de verlanglijst staat Friesland, naar mochten de noordelijke gasten in de Zeeuwse stromen verblijven, dan zullen de VWG'ers hun steven naar het zuiden wenden.

Het vertrek is vastgesteld op 's-morgens half acht, vanaf de achterzijde van het station te Hilversum. Onderweg zal er ergens "snert" worden gegeten en aan een koffie-stop wordt gedacht. De VWG-karavaan zal vermoedelijk 's-avonds omstreeks zes uur in het Gooi terugkeren. Gaat de reis naar Friesland dan zal onderweg reeds in de omgeving van Lelystad naar ganzen worden uitgekeken.

De heer Bos zal de leiding op zich nemen indien er naar het noorden wordt gekoerst.

Dat betekent via Kampen en Emmeloord naar Lemmer om er in de omgeving van Heeg en Oudega (misschien een bezoekje aan een ganzenvanger naar de ganzen-soorten uit te kijken. Indien er tijd over is kan er nog gedacht worden aan een retourtje Afsluitdijk.

De heer Jonkers kent de wegen langs de Zeeuwse stromen en de ganzenpleisterplaatsen in deze provincie, als zijn welgevulde broekzak. Hij neemt dus de leiding op zich als de ganzen in Zeeland blijken te zijn. De kosten zullen vermoedelijk pln. F 7.--. per persoon bedragen.

Gaarne terstond (uiterlijk 1 februari) opgeven bij de voorzitter van de excursie-commissie de heer C. de Rooy, Rading 80, Nieuw Loosdrecht. telefoon na 18.00 uur 02158-1641. Met vermelding wel/geen autobezitter en het aantal beschikbare plaatsen.

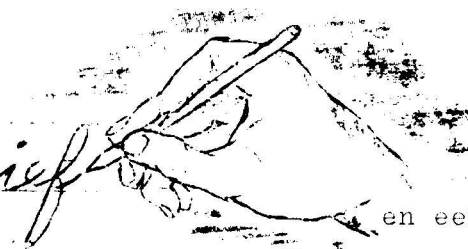
.....

Cursus een succes !

Wat een opwelling was, een vaag plannetje, dat werd uitgewerkt, "dreigt" uit te lopen op een randioos succes..... de "Cursus Vogelkennis". De tien avonden waren aanvankelijk alleen bedoeld voor leden, voor een oprissing of uitbreiding van hun vogelkennis. We besloten toen er enkele plaatsen open bleven, het plan via de pers te lanceren. Er meldden zich ongeveer tachtig liefhebbers.

Het gaat ons primair niet om ledenwinst al hopen wij, dat een aantal "volbrengers" zich straks actief in de VWG zullen laten gelden. De vele cursisten, die komen uit het gehele Gooi - van Weesp tot Soest - bewijzen, dat er een groeiende belangstelling bestaat voor het natuurleven en voor de vogels in het bijzonder.

In volgende "Korhanen" zullen wij ongetwijfeld uitvoerig op het verloop van de cursus terugkomen.

Een brief

en een

Pleidooi voor een utopie ?

Mevrouw Mary Dowdeswell-Pos heeft ons een brief geschreven. Zij wijst daarin op dingen, die ook bij onze vogelwerkgroep moeilijk liggen, namelijk de toenemende sportrecreatie op een prachtig stuk oeroude hei, dat nog is overgebleven tussen de laatste stroken lintbewoning van de gemeenten Hilversum en Bussum.

In de Gooise nieuwsbladen is hierover uitvoerig geschreven, mede door haar artikelen en de reacties die daar toen op volgden. Wij kunnen ons dus afvragen, of het nog zin heeft, zij het in beknopte vorm en dan speciaal op punten de vogelstand betreffende, hier in de "Karhaan" nog eens op terug te komen. Toch dachten we van wel, al zullen er nuance-verschillen blijven bestaan - zelfs binnen onze VWG - over de vraag, wat "haalbaar" is om van dat prachtige stuk hei tussen Hilversum en Bussum nog iets te behouden, precies groot genoeg om, méér dan thans, als natuur-historisch monument te laten voortbestaan.

Mevrouw Dowdeswell-Pos heeft ons in haar brief nog weer eens willen aansporen, maar wij moeten er bij zeggen: ten overvloede, want onze vogelwerkgroep is voortdurend attent - hoe kan het ook anders - en volgt de langzaam maar zeker veranderende hei-situatie niet zonder zorg. Wij wisten het al, dat de boomleeuwerikken, bergeenden en wulpen schaarse gasten zijn geworden op onze hei. Maar meer dan ooghebben, adviseren, appelleren, signaleren en soms ook protesteren kan deze werkgroep nauwelijks doen. En dat is bij elkaar toch al bijzonder veel.

Wat doet straks die grote Gooise gemeenschap?

Als aanvulling op de voorstellen in het thans bekend geworden "Zanddijkrapport", dat onder meer ook rustgebieden aanbeveelt langs Gooi- en Eemmeer, zou zeker meer landinwaarts een enclave van een landelijk stukje rustgebied te midden van het Gooi een goede complettering kunnen zijn met zo'n stuk Goois natuurschoon, dat maar voor zeer weinig gemeenten in ons land zo gemakkelijk voor het grijpen ligt. In dat zelfde rapport staat dan ook letterlijk te lezen:

"Er zou wel eens spoedig een keuze moeten worden gemaakt tussen hei en "speeltuin". Kiest men de heide met concessie aan ruiter en modelbouwer, aan hond en bromfiets, dan zal een ander gedeelte van het gehele complex dan ook tot een absoluut reservaat moeten worden gedeclareerd, onheind, bewaakt met entree-nogelijkheden voor een ieder, maar op de paden. Of het een óf het ander. Beter: het een én het ander. Maar dan goed!"

Het is dus begrijpelijk, dat er binnen deze vogelwerkgroep ook mensen zijn, die zich de vraag nu stellen of het niet mogelijk is, dat - wellicht gefinancierd door de Stichting Goois Natuurreservaat, de Gooise gemeenten en het Ministerie van CRM - zo'n object als in het "Zanddijk-rapport" bedoeld, er dan ook werkelijk komt.

Is het niet van groot belang voor het Gooi om, te midden van de steeds meer uitgroeiende Gooise steden, een stuk uniek heidennatuurgebied te creëren, dat als rust-recreatiegebied zijn bestaansrecht al bij voorbaat bewijst ?

Wat mij persoonlijk betreft mag de gehele hei van Bussum tot Hilversum onhekt worden, met toegang voor voetgangers. Een reservaat met een kleine wildbaan, die natuur-historisch gezien interessanter kan zijn. Op enkele vochtige grasplaten, in deze heide aanwezig, zouden door afgraving gemakkelijk drinkplaatsen kunnen ontstaan, die dan ook weer de vogelstand en een variatie in de plantenwereld ten goede zou komen. Wanneer dan een lange rand van de zandafgravingen binnen de omheining gehandhaafd kon blijven, zouden wij zeker de oeverzwaluwen aan hun broodnodige huisvesting kunnen helpen. En zo is er meer. Maar al deze zaken zijn niet zo maar in een nutshell natuurhistorisch-wetenschappelijk verantwoord aannemelijk te maken. Dat is een kwestie van uitwerking, tenzij men, uit deze kringen beoordeeld, hier geen heil in ziet, hetgeen door mij betwijfeld wordt.

Een geheel ander punt hierbij is dan die steeds weer opdoemende "haalbaarheid". Dat is dan een ander woord voor politiek, die ook allerlei anderen maatstaven laat neespreken, waardoor dan telkens weer dat appelleren ontstaat van al die kleine groepen in ons land, die zich toch ook wensen druk te maken voor een boom, een vlinder, een vogel of een plantje. Misschien is dit dus een pleidooi voor een utopie.

De hier gestelde vragen, en de gedachten van een zelfde strekking, mogelijk in vorige discussies al gelanceerd, zouden dus simpel samengevat kunnen worden tot die ene vraag: Wat doen wij, eer het over tien jaar misschien niet eens meer kan! Want zo'n vraag zou dan wel eens een tervergeefse schreeuw kunnen zijn.

th.

Rond de Kerst :

grote aantallen eenden

Rondom de Kerstdagen zijn geweldige aantallen eenden waargenomen langs het Oostvaardersdiep (Muiderberg - Lelystad). Daar het IJsselmeer vrijwel geheel was dichtgevroren, ontstonden er in de nog vrij grote wakken, grote concentraties. De heren J. Harder (26 december) en dr. P. Ploeger (27 december) noteerden de volgende aantallen nonnetjes en grote zaagbekken :

op 26-12 van kantine tot Leystad
 grote zaagbek : plm. 2600, 800, 700 en 100 totaal plm. 4200 ex.
 nonnetje : 200, 400, 100, 1600, 500, 200, 100 en 200
 totaal plm. 3300 exemplaren

op 27-12 van kantine (gemaal) tot Houtribsluizen (Leystad-haven)
 grote zaagbek in totaal 1600 ex. (afstand 500 m. van de dijk)
 nonnetje : in totaal 2120 ex. (meestal tegen de dijk : de grootste groep telde 900 exemplaren. Bij een groep van 400 ex. bevonden zich 300 vrouwtjes en 100 mannetjes.

TORENVALKEN

broedend in
sinaasappelkist.

Al vroeg in het voorjaar vestigen de torenvalken zich het liefst in een vast broedgebied, nadat ze de wintermaanden zwervend over de Meent hebben doorgebracht. Maar omdat er in onze buurt weinig broedmogelijkheden voor ze zijn -schaarse bomen en dus ook geen oude kraaiennesten- besloot ik nestkasten op te hangen, die we van oude sinaasappelenkisten maakten.

Op dinsdag, 20 februari van dit jaar, bij slecht weer, hingen mijn zoon en ik twee prachtige nestkasten op in "De Boomgaard" op de Meent, met toestemming van de eigenaar van het terrein. Keurig netjes kwamen ze te hangen, met de opening naar het Oosten om inslaande regen te weren en toen maar wachten, of een echtpaar torenvalken er een kinderkamer van wilde maken. Op de bodem hadden we turfmolm gestrooid en de wanden met vilt bekleed en het hout in de groene carbolineum gezet.

En warempel, een veertien dagen later klonk hun lokroep in het nieuwe broedgebied. Kli-kli-kli klonk het opeens in de buurt van de boom waar een nestkast door me opgehangen was. Het vrouwtje zowel als het mannetje toonde er belangstelling voor. Toch heeft het nog ruim één maand geduurd eer het eerste ei in het nest lag. Omdat ik niet telkens in de boom wilde klimmen, vond ik het eerste ei in ieder geval op 23 april. Vanaf dat moment werd mijn controle even wat meer aangeschroefd en ik ontdekte, dat er elke dag één ei bij kwam, tot er zes bij elkaar lagen. Een prachtig geheel.

Vanaf dat eerste ei werd alleen door het wijfje gebroed, wat 28 dagen in beslag nam. Vader torenvalk nam de voeding voor zijn rekening, voor zichzelf en zijn vrouw. Dat waren hoofdzakelijk veldmuizen, die op de Meent voldoende aanwezig zijn. De manier, waarop de torenvalk zijn prooi te pakken krijgt is uniek en wordt door geen andere stootvogelsoorten van deze afmetingen zo verricht. Vrij laag staat hij soms in het veld te wiekelen of te bidden, zoals dat heet, en kan dan bijna volkomen stil in de lucht blijven "staan". De vleugels bewegen snel, maar de voortstuwende kracht wordt afgeremd

Huisman

VOOR BETERE INTERIEURVERZORGING

BUSSUM - SPIEGELSTRAAT 38 - TEL. 15614

HILVERSUM - GROEST 110 - TEL. 51741

VOOR BETERE NACHTRUST

BUSSUM - HUIZERWEG 24 - TEL. 12379

**HOUD KATTEN UIT UW TUIN!
NEEM TAXIS OF THUYAHAGEN.**

Fa. Jac. Jurrissen en Zn.

Cort v. d. Lindenlaan 1

Naarden

voor natuurlijke
vitaalstoffen naar

pomona

op de brinklaan 93

bussum

t/o de spaarbank

**HOOFDZAKEN
DIE MODE MAKEN:**

Elegante dameshoeden,
couture-mutsen, cravates,
pruiken en haarstukjes,
bruidskapjes,
sjaals en handschoenen.

Amsterdam

Kalverstraat 23 telefoon 020 - 23 46 77

MAISON VAN DEN

BRINK

Voor VWG - leden

Gebr. Wories

Kerkstraat 220, Amsterdam C.
Telefoon 22 48 53

**Enige Min. erkende preparateurs
in omgeving van het Gooi.**

**Uitsluitend voor vogels en
kleine zoogdieren**

DRUKKERIJ „*Erica*”

H. van Wagtendonk & Zn.

Siemensstraat 11a
Telefoon 4 89 01
Hilversum

T. O. HEMA

SPECIALZAAK
Maasland
v/h BRAM v. d. VELDEN
VEERSTRAAT 31 · TEL: 14028 · BUSSUM
TEVENS VERHUUR SCHUURMACHINE'S.
EN COMPLETE SPUITINSTALLATIES

BARIËNTE

Langestraat 132 Hilversum

VOGEL SCHILDERIJEN

Import uit Mexico.

Handwerk in kleuren.

In diverse maten vanaf f 5,95

Dè zaak met exotische geschenken uit India, Marokko,
Egypte, Mexico, China, Taiwan, Haiti enz. enz.

Geneesmiddelen
Parfumerieën
Borstelwerk
Ziekenverplegingsartikelen

De Eenhoorn

uw drogist

Nassaulaan 10 - Bussum
Telefoon 1 51 87

SPEELKAMER

Nassaulaan 17
Bussum
Telefoon 1 40 06

**VOOR GOED SPEELGOED
EN
HOBBY ARTIKELEN**

„ATLAS”

AUTOVERHUUR

RIJLESSEN

IN V.W. 1600 TL

Waldecklaan 24, Bussum, Tel. 1 72 01

KWALITEIT GEVRAAGD!

BIJ GROENTEHANDEL

VAN LOON

GESLAAGD.

OOK VOOR DE MOOISTE MAND
MET FRUIT.

Poststraat 17
Telefoon 1 64 92
Bussum

door de breedgespreide staart, die onlaag wordt gehouden. De kop in de wind en intussen naarstig rondspeurend naar muizen.

Meermalen per dag brengt het mannetje prooi naar het vrouwtje, dat door hem van het nest wordt gelokt om haar de buit te geven. Dat wordt dan snel door haar verwerkt om direkt weer voort te kunnen gaan met het broeden. Zo heeft ieder zijn taak. Na ongeveer 4 weken zijn de eieren uitgebreed. Maar de taakverdeling verandert dan niet, want de kleintjes -de met wit dons bedekte kuikens - wegen dan ongeveer 17 gram-, hebben de warmte van moeder nog hard nodig en ze blijft dus constant bij haar jongen. Het wordt dan wel steeds drukker voor het mannetje, want de zes jongen en het vrouwtje eten bij elkaar wel het een en ander op, hetgeen nog meer duidelijk wordt naarmate de jongen ouder zijn geworden.

Ook nu weer geeft het mannetje zijn prooi over aan het vrouwtje, die dan verder voor de distributie zorgt en wat te groot is scheurt ze in kleine stukjes, om het eten voor de jongen wat gemakkelijker te maken. De eerste veertien dagen zijn de kuikens het meest kwetsbaar. Als de moeder door een of andere oorzaak uitgeschakeld wordt gaat het fout, want het mannetje is niet in staat de prooi in kleine stukjes te scheuren. Die blijft dan wel aanslepen. En zo kan het gebeuren, dat een nest met jonge torenvalken met voldoende voedsel om zich heen toch van honger kan omkomen.

Maar onze zes jonge valken waren intussen drie weken oud geworden en het begon tijd te worden om ze te ringen. Op een zaterdagavond omstreeks zes uur zijn we er heengegaan. Een voor een hebben we ze uit het nest gehaald. Ze zaten goed in het vlees. Een teken, dat er voldoende voedsel voor ze is. De reden, waarom er geringd wordt behoeft voor onze vogelvrienden niet nader te worden uitgelegd. Er begonnen al veren door het dons heen te komen. En als de prooi niet al te groot was werkten ze dit al zonder hulp van moeder naar binnen. In die periode gaan dan vader en moeder intensief samen op jacht, want die zes hongerige jongen lusten hun portie wel. Het is een prachtig gezicht, als de moeder in het nest komt om de al grote jongen te voeren. Als een meteporsteen valt ze in het nest en een paar seconden later

is ze alweer weg. Vanuit een schuilhut heb ik daar foto's en dia's van gemaakt.

Eenmaal zo groot als hun ouders gaan ze de wereld om zich heen verkennen. Dan verlaten ze het nest om op een tak of op de kast te klauteren. Ook zitten ze wel met z'n allen op de rand van het nest te kijken of het eten in aantocht is.

Toen ze zes weken oud waren, vlogen ze aardig in de omgeving rond. Dat heb ik eens een hele middag in de schuilhut gadegeslagen. Een voor een verlieten ze de rand van het nest, toen de oude vogel ergens in de lucht met kli-kli-kli lokte. En zo gingen ze dan de wijde wereld in. Toch ontdekte ik, dat ze als het donker werd, weer terugkwamen in de buurt van het nest.

Zo heb ik dan van een paar eenvoudige dingen (sinaasappelkisten) een bijdrage kunnen leveren om onze toch al bedreigde natuur tegemoet te komen. Mocht dus iemand lust hebben om iets te timmeren, volg dan mijn voorbeeld, waarbij ik u gaarne verwijs naar de publicatie: "Maten voor Nestkasten", verkrijgbaar tegen betaling van f 1,-- bij de direktie Fauna Beheer, bescherming nuttige vogels, Ministerie van Landbouw en Visserij te Den Haag.

W. Janszen,
Laan der V.N. no. 4
Harderwijk.

Appelvinken op bezoek

(*coccothraustus coccothraustus*)

Hoewel de appelvink aan stand- en zwerfvogel wordt genoemd, kan er toch wel sprake zijn van trek onder invloed van de kou. Opmerkelijk is namelijk de afgelopen weken het grote aantal waarnemingen van de bijzonder fraaie, grote vink. Er worden appelvinken gemeld uit diverse stadstuinjes in Hilversum, Bussum en Huizen. Zij komen op de vetbollen af (Mevr. Blonet, Bussum) en pogen, heel onhandig dikke brokken vet en zaad eraf te snoepen. Met een volle snavel verdwijnen de doorgaans schuwe vogels, ijlings om elders het hartige hapje op te peuzelen. Gelet op de vele waarnemingen moet er wel gedacht worden aan bezoek van noordelijke broedvogels.

Jl.B.

NESTKASTEN VERSLAG HILVERBEEK 1969.

A: Terrein : Hilverbeek.

Eigenaar : Natuurmonumenten.

Gemeente : 's-Graveland.

Toegangsbep: Alleen voor leden op wegen en paden.

Ligging : Tussen Hilversum en 's-Graveland.

B: Controle : Dit jaar is het aantal kasten weer groter geworden.

Ook werd de route veranderd zodat enkele kasten verhangen moesten worden. In totaal komen er nu 59 kasten voor: 25 mezen-, 20 selectieve-, 2 super-selectieve-, 2 vliegenvangkasten, 3 conservenblikjes, 2 grote uilenkisten en voorts 1 torenvalken-, 1 steenuilen-, 1 spechten-, 1 boomklever-, en een roodstaartenkast.

Vanaf 12 april werd wekelijks gecontroleerd door de N.J.N. (H'sum) of particulier.

Hoogte : De meeste kasten hangen op een hoogte van 2 tot 4 meter.

Nog 2 kasten hangen op 1 meter hoogte. De onderlinge afstand bedraagt gemiddeld 10 meter. Bijna alle vliegopeningen zijn op het noordoosten gericht.

C: Overzicht :

Het tussen haakjes geplaatste cijfer geeft de resultaten van 1968 aan.

Aantal broedsels.

Soort	1 ste broed	2de broed	totaal
koolmees	17 (24)	5 (3)	21 (27)
pimpelmees	9 (3)	4 (0)	13 (3)
glanskopmees	1 (0)	0 (0)	1 (0)
zwarte mees	0 (0)	1 (0)	1 (0)
spreeuw	2 (2)	4 (0)	6 (2)
gekr.rdstaart	0 (0)	1 (0)	1 (0)
roodborst	1 (0)	0 (0)	1 (0)
holenduif	1 (1)	2 (1)	3 (2)
bonte vl.vanger	0 (1)	0 (0)	0 (1)

Aantal broedpogingen.

pimpelmees	1
spreeuw	7
boomklever	1??

Opm: Onder een broedpoging verstaan wij: een compleet of bijna compleet nest van een vogel waarin geen eieren zijn gelegd.

Eerste ei (alleen 1ste broedsels)

Soort	:	vroegste datum	gem. datum
koolmees	:	22-4 (18-4)	28-4 (23-4)
pimpelmees	:	16-4 (21-4)	22-4 (23-4)
spreeuw	:	23-4 (19-4)	27-4 (19-4)

roodborst 21-4, holenduif 29-4, glanskop 24-4.

Aantal eieren en jongen van het 1ste broedsel

Soort	:	aantal ei	aantal juv.	uitgevl.juv.
koolmees	:	135 (177)	85	84 (137)
pimpelmees	:	112 (29)	96	95 (28)
glanskop	:	8 (0)	8	8 (0)
spreeuw	:	11 (8)	11	6 (4)
roodborst	:	6 (0)	6	5 (0)
holenduif	:	1 (?)	1	1 (?)

Aantal eieren en jongen van het 2e broedsel

Soort	:	aantal ei	aantal juv.	uitgevl.juv.
koolmees	:	41 (20)	27	27 (8)
pimpelmees	:	30	16	16
zwarte mees	:	6	6	6
spreeuw	:	17	14	9
gekr.rdstaart	:	?	?	? 1 ei schier.
holenduif	:	4	3	3

Gemiddelde legselgrootte en aantal jongen van het 1e broedsel

Soort	:	aantal ei	aantal juv.	uitgevl.juv.
koolmees	:	7,8 (8)	5	4,9 (5,6)
pimpelmees	:	12,4 (9,7)	10,6	10,5 (9,3)
glanskop	:	8	8	8
spreeuw	:	5,5 (4)	5,5	3 (2)
roodborst	:	6	6	5
holenduif	:	1 (???)	1	1 (???)

Gemiddelde legselgrootte en aantal jongen van het 2e broedsel.

Soort	:	aantal ei	aantal juv.	uitgevl.juv.
koolmees	:	8,2	5,4	5,4
pimpelmees	:	7,5	4	4

Soort	;	aantal ei	aantal juv.	uitgevl. juv.
zwarte mees		6	6	6
spreeuw		4,2	3,5	2,2
gekr. rdstaart		?	?	?
holenduif		2	1,5	1,5

D:Opmerkingen en bijzonderheden:

Dat het gemiddeld aantal jongen van het eerste en tweede broedsel van de koolmees veel lager is dan het gemiddeld aantal eieren, komt omdat vier eerste en twee tweede broedsels van de koolmees verstoord werden door de grote bonte specht. Deze gooide eieren en nestmateriaal uit de kast. Verder bleek 1 selectieve kast van onderen zo waterdicht te zijn, dat een pimpelmees het broeden moest opgeven; de eieren kwamen onder water te staan. Duidelijk was waar te nemen dat hij nog geprobeerd had de eieren te redden, want van de 13 eieren waren er zeven op de rand van het nest gelegd. De overige lagen nog in de dieper gelegen nestkom.

Vier kasten verdwenen spoorloos waaronder zelfs een kast met een broedende koolmees (8eieren). Het legsel was echter nog niet compleet waarop de mees waarschijnlijk één ei in een 10 meter verder hangende kast heeft gelegd. Hierin broedde echter al een pimpelmees op 12 eieren. Deze heeft toen de 12 pimpels en de ene koolmees met succes grootgebracht.

Van de gekraagde roodstaart zijn geen gegevens beschikbaar. Het kastje hing buiten de route en werd helaas niet gecontroleerd.

R. Moolenbeek en P. Slot

Wandelingen door het Gooisch Natuurreservaat.

Het Gooisch Natuurreservaat verdient alle hulde voor de herziene uitgave van "Wandelingen door het Gooisch Natuurreservaat". Het boekje (verkoopprijs f 1,50) ziet er zeer goed verzorgd uit en bevat de beschrijving van zeven wandelroutes in het reservaat. De zeer fraaie illustraties zijn van de hand van H.H. Slijper. Voorts verscheen bij het GNR het eerste excursie-informatieblad. Het bevat de beschrijving van het "Laarder Wasmeer kompleks", waarbij het reservaat dus de taalkundige voorkeur-spelling negeert en van "complex een "kompleks" maakt. Niettemin alle waardering van de fraaie uitgaven.

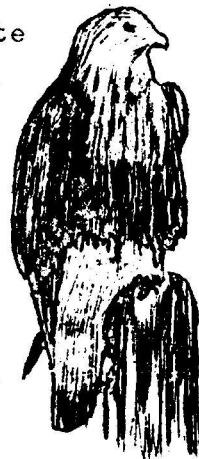
— Ruigpoten - invasie —

(buteo lagopus)

Het ziet er naar uit, dat we mogen spreken van een invasie van de ruigpootbuizerd. Het voorkomen van deze noordelijke roofvogel, krijgt volgens sommige boeken een invasiekarakter wanneer in het broedgebied het specifieke voedsel, de lemming, ontbreekt. Ook in muizenjaren ontstaat er een toevloed van deze buizerd met ruigbevederde poten! Daar er in ons land niet over een muizenjaar kan worden gesproken, moet de invasie dus verband houden met voedselschaarste in het land van de "ruigpoot".

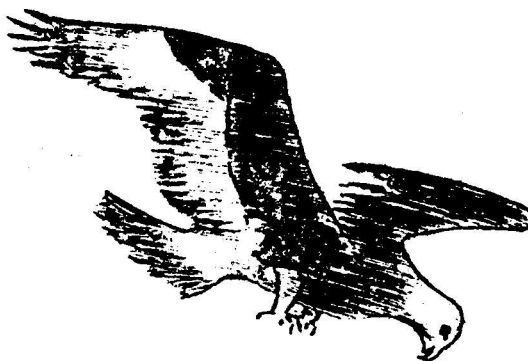
De eerste VWG-waarneming dateert van 12 oktober, toen tijdens het weekend op Texel aan de voet van de duinen, een exemplaar van deze soort werd gesignaleerd. Vervolgens verscheen de vogel in Oostelijk-Flevoland. Op en in de omgeving van de Knardijk, is hij nu nog een gewone verschijning. Wij noteerden op 8 januari liefst elf ruigpootbuizerden in de omgeving van de Knardijk en vooral op de stoppelakkers achter de graansilo aan de weg van Lelystad naar Harderwijk. Op dezelfde akkers verbleven wel eens dertig blauwe kiekendieven! Wij hebben de ruigpootbuizerd wel eens in groepjes van drie boven de berm van de Knardijk zien zweven; een prachtig schouwspel. Waarnemingen van ruigpootbuizerden komen uit het gehele land. Zelf zag ik deze soort in Friesland, langs de Waal en diverse keren langs de Zuiddijk van Zuidelijk-Flevoland; ook in de omgeving van de brug bij Muiderberg.

De ruigpootbuizerd doet wat forser aan dan de gewone buizerd (buteo buteo.) Kenmerkend zijn naast de niet altijd te onderscheiden bevederde poten, de lichte onderzijde met de donkere polsvlekken (in de knik van de vleugels) en de vaak witte staart met donkere eindband. Voorts heeft de ruigpoot een donker borstschild en gevingerde zwarte vleugelpunten. Hij vliegt trager, meer zeilend dan de buizerd en.... hetgeen een zeer belangrijk kenmerk is.... hij staat vaak met langzame vleugelslag te bidden boven het land. Maar verwar hem niet met de licht gekleurde gewone buizerd. Niet verzuimen de waarnemingen in te zenden!

Jl.B.

VERMOEDELIJK EEN

S T E E N A R E N D !!

Op 22 november 1969 reed ik met mijn broer op de dijk langs het Oostvaardersdiep in de richting van Muiderberg. Iets voorbij de kantine zag ik in de polder op ongeveer 150 meter vanaf de dijk, een grote roofvogel vliegen op een hoogte van ongeveer 7 meter. Mijn eerste gedachte was een arend, omdat de vogel duidelijk groter was dan de kiekendieven in de polder.

De vogel was donker gekleurd, waarbij in eerste instantie geen andere kleurschakering ontdekt kon worden. De vlucht was hoofdzakelijk zwevend, waarbij af en toe twee à drie allen benedenwaarts gerichte vleugelslagen werden uitgevoerd, waar nu weer de zwevende toestand werd waargenomen. Ik begreep dat ik met een arend te doen had. Omdat ik de arend vanaf de dijk alleen van opzij kon waarnemen, was vanuit die positie niet te zien of de vleugels in zwevende toestand iets naar beneden of iets naar boven werd gehouden.

Wel kon ik duidelijk de opvallend grote haaksnavel zien. De vogel was kennelijk op zoek naar prooi. Af en toe zwenkte de arend naar links om vervolgens in een boog terug te zweven. De eerste keer dat dit gebeurde zag ik duidelijk, dat een gedeelte van de kop, de nek en de schouderpartij lichter was. Het maakte een grijsachtige indruk. Duidelijk zichtbaar waren dan ook de gevingerde vleugeleinden en de donkere brede iets afgeronde staart. Dwarsbanden op de staart op een lichtere kleurschakering kon ik niet ontdekken. Kwam de arend zwevend recht op de dijk af, dan werden de vleugels horizontaal gehouden, terwijl de vingers iets omhoog leken gebogen.

Na raadpleging van literatuur meende ik te kunnen vaststellen, vooral gelet op de grootte van de vogel, de opvallend grote snavel en het gedrag, dat ik een steenarend had waargenomen.

J.W. Leclerq

---" Voedselvluchten "---

Sommige arenden hebben de gewoonte op vastgestelde tijden "voedselvluchten" te houden. Daarbij kiezen ze dikwijls dezelfde route. Na een telefoontje van de heer Leclercq ben ik dus de volgende dag (dinsdag 24 november 1969) op dezelfde tijd (half één) als de waarneming bij de rotonde aan de voet van de brug bij Muiderberg gaan staan waar ik een prachtig helder gezicht over een gedeelte van de polder had en het ge-
maal (bij de kantine) aan mijn voeten leek te liggen.

Na een half uurtje wachten ontdekte ik plotseling op helaas grote afstand, halverwege mijn positie en het ge-
maal de Blocq van Kuffeler, een arend-grote roofvogel, die langzaam omhoog schroefde en daarbij heftig werd aangevallen door bonte kraaien, vervolgens door een torenvalk en tenslotte ook nog door een blauwe kiekendief.

Hierbij viel uiteraard -ondanks de afstand- het verschil in grootte, duidelijk op. Ik heb helaas geen kleurschakeringen kunnen ontdekken; ik zag slechts een geheel donker gekleurde, grote roofvogel. De volgende dagen heb ik helaas zonder resultaat, opnieuw gespeurd naar de vogel. Het betrof dus hier vermoedelijk een doortrekker, die enkele dagen in de polder verbleef.

Jl.B.

.....
(vervolg van blz. 18)

Van de heer J.G. Wurster de volgende terugmeldingen :

Koolmees	♀ 1e jaars; 6-11-64 Huizen	13-2-69 Gronau (Osnabrück)
Bosuil	nestjong; 7- 5-67 's-Graveland	22-2-69 Eempolder te Soest
Bosuil	nestjong; 19- 4-67 Huizen	9-4-69 Soesterberg

J. v.d. Geld

In één van de vorige Korhanen heeft het relaas gestaan over de keep, die de weg terug wist te vinden naar de tuin van mevrouw Holzenspies. De vogel was in de winter van 1968 door de heer K. Visser in deze tuin gevangen en geringd. Een jaar later werd hij door de heer Visser teruggevangen. Wat zal zich in dat tussenliggend jaar zoal in dat vogelleventje hebben afgespeeld ? De heer H.T. v.d. Meulen te Joure, die enige tijd geleden voor ons een avond verzorgde over het ganzen vangen en ringen, bemachtigde 7 oktober 1968 een bokje, de kleinste snippesoort. Op 7 oktober 1969 -precies een jaar later - belandde dezelfde vogel op dezelfde plaats op dezelfde tijd in hetzelfde net van de heer Van der Meulen Het bokje broedt in het noorden van de Scandinavische landen en in Rusland.

Jl.B.

— TERUGMELDINGEN —

Van de heer K. Visser de volgende terugmeldingen:

soort	geringd als	op/te	terug/te
Kl. Karekiet	volgroeid;	12-8-61 L. Wasmeer;	3-8-69 IJsselmeer-
kust, Valkeveen.
Kl. Karekiet	volgroeid;	13-9-69 Huizen;	5-10-69 Tarifa, La Ventilla
(Cadiz) Spanje.
Kapmeeuw	overjarig;	1-3-69 Huizen haven;	1-5-69 Grünbusch Dresden
Duitsland.
Kapmeeuw	overjarig;	8-2-69 Huizen haven;	18-4-69 Reinsbuttelt (Sles-
wig Holstein) Duitsland.
Kapmeeuw	adult;	25-3-64 Praag (Tjecho-Slowakye);	8-2-69 Huizen.
Kemphaan	♀ overjarig;	14-7-67 Huizen;	0-1-69 Mopti (Mali) Midden
W. Afrika (hemelsbreed ca. 4000 km.!)
Meerkoet	volgr. (slachtoffer vorst)	28-2-69 Huizen;	20-4-69 Geis-
lingen bij Ophoven (Limburg) België.
Meerkoet	volgr. (slachtoffer vorst)	28-2-69 Huizen;	13-5-69 Golde-
bee (Rostock) Duitsland.
Oeverzwaluw	1e jaars;	4-7-68 Huizen;	terug te
Antwerpen België op 23-8-68; weer los, weer terug
op 15-7-69 te Huizen.
Verder nog vele terugmeldingen van
oeverzwaluwen geringd te Huizen in 1968 terug in 1969
te Hoophuizen, Ermelo, Lelystad, Den Hout(NBr) Veenen-
daal, Harderwijk en Schelluinen (ZH)			
Stormmeeuw	overjarig;	8-2-69 Huizen;	10-8-69 Nariyan-Mar (Nenets N.O.)
nabij Nova Zembla!!! USSR (hemelsbreed ca. 3500 km.)
Tuinfluitert	volgroeid;	4-8-69 Valkeveen;	1-9-69 He D'ouessant (Finis-
tère) Frankrijk.
Watersnip	volgroeid;	9-9-67 Huizen;	15-9-68 Riga (Latviya) USSR
ca 1400 km hemelsbreed.

Nu nog één melding, die wetenschappelijk nogal van belang is. De vogel is niet in het Gooi geringd. Maar het vermelden waard!
Noordse Gele Kwikstaart ♀ volgr.; 3-9-68 slaappleats Nijkerk; ca. 1-4-69 geschoten te Rich (Marocco) Afrika.
Zoals u ziet allemaal bijzondere en interessante terugmeldingen let u vooral op die van de Kemphaan en Stormmeeuw.

J. v.d. Geld

Waarnemingen uit.....

Zuidelijk - Flevoland.

Het onderstaande geeft weer een overzicht van de interessantste en belangrijkste waarnemingen van het nieuwe land. De waarnemingen zijn gedaan in de periode van 27 september 1969 tot 1 januari 1970. Er werd steeds geteld, vanuit de auto, op het dijkvak Muiderberg - Eemmond.

1. Fuut	Altijd aanwezig, behalve als het Gooimeer dichtgevroren is. Grootste aantal 680 ex. op 4-10.
2. Roodhalsfuut	Twee waarnemingen, op 11-11 2 ex. en 29-11 1 ex.
3. Kuifduiker	Eén waarneming van 1 ex. op 4-10.
4. Geoorde Fuut	Tweemaal waargenomen, n.l.: 3 ex. op 4-10 en 1 ex. op 2-11.
5. Dodaars	Verscheidene waarnemingen: hoogste aantal 4 ex. op 11-11 en 16-11.
6. Blauwe Reiger	Aantal neemt tegen de winter duidelijk af. In deze periode max. 16 ex. op 6-10.
7. Zomertaling	Op 11-10 nog 27 ex. <u>in</u> de polder. Op 29-11 1 ex. op Gooimeer. De Ned. Avifauna vermeldt vier november waarnemingen.
8. Krakeend	Aanwezig tot 16-11 8 ex. Op 4-10 werden 422 ex. waargenomen op het Gooimeer.
9. Grote Zeeëend	Twee waarnemingen, wellicht hetzelfde ex. betreffende, n.l.: 29-11 1♀ en 8-12 1♀.
10. Eidereend	Tweemaal waargenomen, beide malen 3♀ n.l.: 29-11 en op 8-12
11. Grote Zaagbek	Slechts drie waarnemingen. Max. 500 ex. op 8-12 bij het eiland t.h.v. de Eemmond.
12. Nonnetje	Eveneens drie waarnemingen: 29-11 4 ex., 8-12 75 ex. en op 14-12 3 ex.
13. Casarca	Op 4-10 9 ex., 11-10 8 ex. en 25-10 nog 1 ex. De vogels werden steeds <u>in</u> de polder gezien.
14. Grauwe gans	Vrijwel altijd aanwezig, o.a.:

25-10 2000 ex., 2-11 2500 & 3000 ex., 16-11 2000 ex. De andere waarnemingen max. 750 ex.

15. Kleine Zwaan Op 23-11 95 ex., 29-11 350 ex.
16. Bruine Kiekendief Verscheidene waarnemingen tot 14-12. Hoogste aantal 4 ex. op 4-10.
17. Blauwe Kiekendief Eerste waarneming op 11-10 3♀, daarna iedere week waargenomen in toenemend aantal. Vrijwel uitsluitend vrouwelijke ex. Max. 12 ♀ en 1 ml. op 27-12.
18. Smelleken Eén waarneming van 1♀ op 11-11.
19. Torenvalk Altijd aanwezig. Min. 4 ex., max. 17 ex. op 27-9.
20. Meerkoet Altijd aanwezig. Op 27-9 zelfs 14540 ex.
21. Witgatje Eén waarneming van 2 ex. op 8-12
22. Bonte Strandloper Verscheidene waarnemingen, max. 18 ex. op 25-10
23. Siberische Breed-
bekstrandloper Eerste waarneming dateert van 2-11, de laatste van 22-11. Zie ook de Korhaan jrg. 3 no. 7 dec.'69 (nieuwe soort voor Nederland.)
24. Dwergmeeuw Twee waarnemingen. Op 16-11 1 ex. en 29-11 1 ex.
25. Zwarte Stern Tot 16-11 nog 2 ex. De Ned. Avifauna vermeldt als laatste datum 7 november 1954.
26. Witvleugelstern Eerste waarneming dateert van 25-10, laatste datum niet bekend. De Ned. Avifauna vermeldt zes waarnemingen en tenminste tien onbevestigde waarnemingen. Het betreft hier echter allemaal vogels die waargenomen werden in mei (5), juni (4), juli (6) en augustus (2). Zie ook Korhaan jrg.3 no. 7 dec 69
27. Velduil Op 11-10 2 ex., 8-12 1 ex. en 27-12 2 ex.
28. Klapekster Regelmatig waargenomen, steeds 1 ex.
29. Koolmees Verscheidene waarnemingen, max. 24 op 11-10
30. Pimpelmees Verscheidene waarnemingen, max. 30 ex. op 8-12
31. Zwarte Mees Vier waarnemingen 27-9 1 ex., 4-10 3 ex., 6-10 4 ex. en 11-10 12 ex. (zie ook Korhaan jrg. 3 no.6
32. Staartmees Eén waarneming van 14 ex. op 6-10
33. Baardmees Onregelmatig waargenomen. Op 19-10 60 ex.!
34. Sneeuwgorst Tweemaal waargenomen, op 29-11 1 ex. en 8-12 5 ex.
35. Putter Eén waarneming van 15 ex. op 25-10.
36. Keep Slechts eenmaal waargenomen n.l. op 19-10 1 ex.
37. Zwarte Mees Altijd aanwezig, max. 52 ex. op 2-11.
38. Bonte Kraai Altijd aanwezig, max. 55 ex. op 11-11 (2-11 54 ex.)

— W A A R N E M I N G E N —

Buizerd	13-11	1 ex.	Westerhei, H'sum	G.Jaspers
Buizerd	14-12	1 ex.	Oud-Naarden	J.Bos
Buizerd	14-12	1 ex.	Groeneveld	H.Marinus
Buizerd	28-12	1 ex.	Blokkenlaan, Nw.L'drecht	H.Marinus
Sperwer	2-11	1 ex.	L. Wasmeer	G.Jaspers
Sperwer	12-11	1 ex.	Limiten, Huizen	D.Jonkers
Sperwer	17-11	1 ex.	Holl.Rading	D.Jonkers
Kleinst Waterhoen	14-12	1 ex.	Vecht --tussen Loenen, V'land-	K.J.N.H'sum
Wulp	24-11	1 ex.	N.hei, H'sum	H.Marinus
Velduil	26-12	7 ex.	Steenopslag, N.Flevoland	H.Marinus
IJsvogel	14-12	1 ex.	Vecht -tussen Loenen, V'land-	K.J.N.H'sum
Zwartk.tuinfluiters	5-12	1 ex.	geringd in tuin, H'sum	Dr.Smits
Appelvink-mnl-	21-12	1 ex.	geringd in tuin, H'sum	Dr.Smits
Appelvink ♀	26-12	1 ex.	in tuin, H'sum	Dr.Smits
Appelvink-mnl-	27-12	1 ex.	geringd in tuin, H'sum	Dr. Smits
Appelvink	28-12	1 ex.	Waterzuivering oost, H'sum	H.Marinus
Goudvink	13-11	1 ex.	in tuin, H'sum	Mevr.de Wijs
Goudvink ♀	21-11	1 ex.	Anna's Hoeve	J.v.Altena
Goudvink	28-11	4 ex.	Anna's Hoeve	H.Marinus
Putter	24-11	30ex.	gebed zonder eind	H.Marinus

Waarnemingen buiten het Gooi

Ruigpootbuizerd	16-12	7 ex.	Knardijk
Steppenbuizerd	29-12	1 ex.	Vogelweg, O.Flevoland
Blauwe Kiekendief	11-12	37ex.	O.Flevoland
Blauwe Kiekendief	23-12	22ex.	O.Flevoland w.o. 7 ♂

J.Bos

• Waarnemingen s.v.p. opzenden vóór 15 februari 1970 aan de heer H. Marinus, Graaf Wichmanstraat 68 te Hilversum.

Ingeval u niet zeker bent van een waargenomen soort, graag direkt een telefoontje naar de heer J.L.M. Bos.

Waarnemingen van buiten het Gooi zijn ook welkom!

Uit andere bladen;

Natura, dec.'79 KNNV; Waarnemingen van casarca-eenden en bijeneters.
De Levende Natuur, nov.'69; De Blankaart (Belgische natuur- en vogelreservaten,) Ganzenpleisterplaatsen in de Hoekse Waard, Zilvermeeuw jaagt op graspieper.

De Pieper, dec.'69 (VWG Noordholl. Noorderkwartier); De dodaars en enkele eendensorten in de Schermer, Rijke vogelgebieden In Noord-Holland, Broedvogels van West-Friesland, Nestplaats en biotoop van de gekraagde roodstaart, Waarneming van Kuhls Pijlstaartvogel, Wanneer verlaten de tureluurs hun broedgebieden?

Artis, nov. dec.'68; Het Vogeleiland (pinguins en aalscholvers.)

Tringa, nov.'69 (VWG Rijnmond,) Ringoverzicht vogelringstation Rijnmond, Het voorkomen van de torenvalk in Nederland, Dwerggorzen, Resultaten broedvogelonderzoek eendenkooi Vlaardingen.

Het Vogeljaar, dec.'69; In 1969 meer ooievaars dan in 1968, Joego-Slavië ook vogelrijk in stille tijd, Vogeljaar fotoparade, Ook in het voorjaar slapen grutto's bijeen, Jacht- en natuurbescherming in USSR.

.....

Inhoud van dit nummer;

- pag. 1. 36 meerkoeten in één klap
- 2. programma
- 3. bestuursmededelingen
- 4. Er komen takkenbossen
- 5. Vogels, hun biotoop en terreinkeus ; Brief van gemeente
- 6, 7 en 8 : verkeersslachtoffers
- 9. Op 8 februari naar de ganzen ; Cursus.... een succes
- 10. Een brief en een pleidooi
- 11. id. ; Rond de Kerst, grote aantallen eenden
- 12. Torenvalken in sinaasappelkist , 13 : id.
- 14. id. ; Appelvinken op bezoek
- 15. Nestkastenverslag Hilverbeck , 16 : id.
- 17. id. ; Wandelingen door het Gooisch Natuurreservaat
- 18. Ruigpoten-invasie
- 19 en 20 : Vermoedelijk een steenarend
- 21. Terugmeldingen
- 22. Waarnemingen uit Zuidelijk-Flevoland, 23 id.
- 24. Waarnemingen uit het Gooi
- 25. Uit andere bladen ; Inhoud van dit nummer

iets nodig voor Uw dieren?

VAN HOEK

DE

ZAAD en VOEDERHANDEL van BUSSUM

Landstraat 8

Tel. 310 92

Nassaulaan 6

Tel. 176 69

VOGELHUISJES, WINTERVOER, VETBOLLEN enz.

Voor Uw vakantie-,

zaken- en

vogelvliegreizen

naar het oudste reisbureau in het Gooi

PASSAGE- EN REISBUREAU DE JONG

Paulus Potterlaan, hoek Brediusweg 35 - Bussum

Telefoon (02159) 172 00 - 196 56

KLOP & VERKADE

AANGESLOTEN BIJ HET ZIEKENFONDS — TEL. 3 06 15
Verrekijkers - Op uw nieuwe bril een vol jaar garantie.

BART POST

VERKOOP VAN ALLE MERKEN
RIJWIELEN
EN
BROMFIETSEN

MOBILIOFOON SERVICE

EIGEN FINANCIERINGS-
EN
VERZEKERINGSKANTOOR

Herenstraat 46-50,
BUSSUM.

Tel. 02159 - 1 45 54

voor losse bloemen
kamer- en tuinplanten

bloemisterij
gerard lamaker
boomberglaan 71a
telefoon 4 29 63
hilversum

breng eens een bezoek aan onze kwekerij!

*Al uw natuurboeken
speciaal op het gebied van*

VOGELS

bij

Boekhandel Wilhelmina

Landstraat 33b Bussum

Telefoon (02159) 131 03